

DIVREI CHIZUK - TEHILLIM 121

OU ISRAEL CENTER - FALL 2023

A] TEHILLIM 121

- Part of a series of Tehillim (120-124) dealing with the return to Tzion from exile. Then 125-129 deal with building the new yishuv in Eretz Yisrael and 126-134 with the religious and social development of the Yishuv and building of the Temple.¹

1. (א) שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשֶׁר עֲיִנֵי אֱלֹהֵי הַרְרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי:
 (ב) עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמַיִם וְאָרֶץ:
 (ג) אֲלֵי־יָתֵן לְמוֹט רִגְלֶךָ אֲלֵי־נוֹם שְׁמֹרֶךָ:
 (ד) הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
 (ה) ה' שְׁמֹרֶךָ ה' צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ:
 (ו) יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכְבֶּה וְיָרַח בַּלַּיְלָה:
 (ז) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ:
 (ח) ה' יִשְׁמֹר־צִאֲתֶךָ וּבֹאֲךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

תהלים קכא

2. (ה) אֲוִיֶה־לִי כִי־גִרְתִּי מִשָּׁךְ שְׁכֵנֵי עַם־אֲהַלֵי קֶדֶר:
 (ו) רַב־תְּשַׁכְּנֶה־לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׁוֹנֵי שָׁלוֹם:
 (ז) אֲנִי־שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הִקְמָה לְמִלְחָמָה:

תהלים קכ-הז

The closing verses of the previous tehilla speak of the frustration at the length of the exile in which we were forced to live with 'tents/tribes of Keder' - ie the Yishmaelim (Kedar is the second son of Yishmael). These people are described as 'sonei shalom' - those that reject peace. Even when we approach them in peace, they respond with war.

TEHILLIM 121:1

3. (א) שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשֶׁר עֲיִנֵי אֱלֹהֵי הַרְרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי:

תהלים קכא-א

4. שִׁיר הַמַּעְלוֹת ..... 'שִׁיר הַמַּעְלָה' אֵין כְּתִיב כַּאֵן אֵלֵא 'שִׁיר הַמַּעְלוֹת'. כְּשִׁישְׂרָאֵל עוֹלִים אֵינִם עוֹלִין מַעְלָה אַחַת, אֵלֵא לְמַעְלוֹת הַרְבֵּה הֵן עוֹלִין. וְכֵה"א (דְּבָרִים כח:מג) 'אַתָּה תַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה מַעְלָה'.³

מדרש תהלים (שוחר טוב; בובר) מזמור קכ

Chazal explain that when the Jewish people return to Tzion it will not be sudden change but a series of steps.

5. This is a song for the ascents, a song which expresses the thoughts from which we are to derive the strength and confidence for "ascending" at all times and from the iniquities of all times.

R. Shimshon R. Hirsch, commentary Tehillim 121:1

6. יֵאמֹר אִם כֵּן, בַּהִיוֹתִי בַגְלוֹת אֲשֶׁר עֲיִנֵי אֱלֹהֵי הַרְרִים - שֶׁהֵם הַשְּׂרִים וְהַמְלָכִים. מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי - וְהִיִּיתִי אוֹמֵר זֶה הַשֶּׁר יַעֲזָרֵנִי זֶה הַמֶּלֶךְ. וְסוֹף סוֹף עֲזָרִי הִיָּה תְמִיד מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׁמַיִם וְאָרֶץ.

שיורי ספורנו תהלים קכא-ב

The Seforno explains that when we are in galut, we consistently turn to our non-Jewish rulers to help us but, in the end, our ultimate help come from the Almighty.

1. This structure is based on a fascinating series of 30 shiurim by Dr Beni Gesundheit. On this section see https://www.youtube.com/watch?v=v-up8oaqxlg&ab_channel=TorahinMotion

2. (תהלים קכג-א) שִׁיר הַמַּעְלוֹת אֲלֵיךָ נִשְׂאֵתִי אֶת־עֵינֵי הַיְשָׁבִי בְּשָׁמַיִם:

3. In fact, this verse describes the rise of our enemies. Chazal consciously quote this to stress that our own rise will be parallel in steps.

7. ' is a negative statement in the form of a question. ... I will *not* lift up my eyes to the earthly powers when I look for help.

R. Shimshon R. Hirsch, commentary Tehillim 121:1

TEHILLIM 121:2

8. (ב) עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

תהלים קכא:ב

9. (ב) עזרי בא מעם ה' עושה שמים וארץ - ר"ל עושה הטבע ומה שהוא למעלה מן הטבע. שהנהגת הטבע מיחס לעושה הארץ ומנהיגה עפ"י השמים שהוא המערכת. והנהגת הפליאה מיחס לעושה השמים ומנהיגם זכה שלמעלה מהם. וכן העזר הזה נדמה לי שהוא ארזי טבעיי וזאמת הוא שמימי השגחיי:

מלבי"ם תהלים קכא:ב

Malbim explains that, just as God applies his hashgacha through the natural processes of the universe, so too the salvation which comes to us from God in our times of need will come through natural means. But, for all that, it will not be any less hashgacha from Above.

TEHILLIM 121:3

10. (ג) אֶל-יִתְנָן⁵ לְמוֹט רַגְלֶךָ⁶ אֶל-יָנוּם שְׁמֹרֶךָ:

תהלים קכא:ג

11. אל יתן למוט רגליך - שלא יפגעו (צס) [צך] ליסטיין בעלותך לרגל.

מיוחס לרשבם תהלים קכא:ג

A special tefillah is that God guard us on the Regalim when we are vulnerable and more dependant on God's protection.

12. ואל ינום שומרך - כי כל עיר שהיא צמור יש לה שומרי החומות צלילה.

אבן עזרא תהלים קכא:ג

Ibn Ezra points out that unlike human guards who sleep and miss the enemy, God's protection never sleeps.

TEHILLIM 121:4

13. (ד) הִנֵּה לֹא-יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:

תהלים קכא:ד

14. שלא יישן שומר ישראל מצד טבעו. אבל אם ינום או יישן יהיה מצד עוונות המקבל. כדכתיב (ישעיה נ"ט:ב) כִּי אִם-עֲנִיָּוֵיכֶם הֵינּוּ מִבְּדָלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם וְחֲטָאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פְּנֵיכֶם מִשְׁמוֹעַ.

שירי ספורנו תהלים קכא:ד

God is our protector. When it seems to us that He is sleeping, this is a result of our distance from Him which causes 'hester panim' - God's face to seem hidden from us.

15. The Psalmist tells us: "You are a Jew and a human being and hence not immune to sin and error. Therefore you are in need of a Keeper Who, above all, can sustain you when you teeter on the brink of moral downfall. You need a Keeper Who is wide awake and always alert to watch over you at all times.

R. Shimshon R. Hirsch, commentary Tehillim 121:4

4. Compare: (תהלים קכד:ח) עֲזָרֵנוּ בְּשֵׁם ה' עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

5. Compare: (תהלים קכג) מִה יִתְנָן לָךְ וּמִה יִסְרִיף לָךְ לְשׁוֹן רַמְיָה:

6. Compare: (תהלים קכב:ב) עֲמֻדוֹת הַיָּם כִּגְלִינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם:

TEHILLIM 121:5

16. ה' שְׁמֶרֶךָ ה' צִלְּךָ עַל-יַד יְמִינֶךָ:

תהלים קכ"ה

17. ה' שְׁמֶרֶךָ - מִכְאוּמוֹת

שִׁוְרֵי סְפוּרוֹ תִּהְיֶה קַכֵּה

God protects us from the dangers of our human enemies ....

18. ה' צִלְךָ. מִכֹּל מִזִּיק

סְפוּרוֹ תִּהְיֶה קַכֵּה

..... and from other afflictions that damage us.

19. עַל יַד יְמִינֶךָ. עַל יַד יְעֹשֶׂה נִקְמָה בְּצָדוֹם, כִּאֲמָרוֹ (יִחְזַקְחָל כֵּה-יֵד) וְנִתְּנֵי אֶת-נִקְמָתִי בְּצִדְ צִדְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל. וּבְזֵה יִהְיֶה יַד יְמִינֶךָ,

כִּי הוּא אֱמִלִּימֵי יִנְצֵךְ (קִבְלַת יֵי) רֵשׁ"י: וְחַיִּילִים גִּבּוֹר - מִגִּבּוֹר הוּא בְּמִלְחָמָה אֶת גִּבּוֹרֵי הַחַיִּילִים לִנְצֹחַ

סְפוּרוֹ תִּהְיֶה קַכֵּה

God's salvation comes through His 'right hand' which is the Jewish army! God gives strength to the chayalim to lead them to victory.

TEHILLIM 121:6

20. (ו) יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא-יִבְכָּה וְיָרַח בַּלַּיְלָה:

תהלים קכ"ו

21. (ו) יוֹמָם. ... כְּלוֹמֵר, הוּא לֹךְ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה חוֹם הַשֶּׁמֶשׁ בַּיּוֹם וְקוֹר הַיָּרֵחַ בַּלַּיְלָה. .... וְהַחוֹם וְהַקוֹר הֵם סוֹבְתֵי הַתְּחִלּוֹת וְהַאֵל יִתְצַרְךָ

יִשְׁמַרְךָ מִכֵּם.

רד"ק תהלים קכ"ו

God's protection will guard our soldiers against the burning heat of the day and the cold of the night.

22. The sun will not harm you by day and there will be a moon at night.

R. Shimshon R. Hirsch translation Tehillim 121:6

23. But if the Lord is your Keeper, if, when the sun of prosperity stands at your right hand, He is also your shade so that the glitter of good fortune will not dazzle you and make you arrogant, then the sun of the day of joy will not harm you. And during the nights of misfortune, your awareness of the Lord and your trust in Him will gently dispel the gloom of sorrow for you, even as the moon brightens the darkness of night.

R. Shimshon R. Hirsch commentary Tehillim 121:6

TEHILLIM 121:7

24. ה' יִשְׁמֶרְךָ מִכָּל-רָע יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשְׁךָ:

תהלים קכ"ז

25. ה' יִשְׁמֶרְךָ מִכָּל רָע ש'לשון רמיה' לא תוכל לך. ויִשְׁמֹר אֶת נַפְשְׁךָ - שלא תקבל הלשון הרע.

סְפוּרוֹ תִּהְיֶה קַכֵּה

Seforno explains that we daven for extra protection from the lies and the slander of the non-Jewish nations that wage wars of propaganda against us.

7. Compare (תהלים קכ"ב) ה' הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת-יֶשְׁקָר מִלְשׁוֹן רְמִיָּה:

TEHILLIM 121:8

26. ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

תהלים קכא:ח

27. ה' ישמר. בגלות ישמרך, כמו שאמר. וצאתך מהגלות, תלך בשלום ותבוא לארץ ישראל בשלום, וישמרך מעתה ועד עולם:

רד"ק תהלים קכא:ח

Redak understands that this verse explains how God guards us (i) in our exile; (ii) in our efforts to leave the exile; (iii) in our efforts to return to Eretz Yisrael; and (iv) for ever after.

תהלים קכא

- (א) שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשָׁא עֵינַי אֶל־הַהָרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי:
- (ב) עֲזָרִי מֵעַם ה' עֲשֵׂה שְׂמִים וְאַרְצִי:
- (ג) אֶל־יָתֵן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אֶל־יָנוּם שְׁמֶרְךָ:
- (ד) הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל:
- (ה) ה' שְׁמֶרְךָ ה' צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ:
- (ו) יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכְּכָה וַיָּרַח בַּלַּיְלָה:
- (ז) ה' יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ:
- (ח) ה' יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

תהלים קל

- (א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ ה':
- (ב) אֲדַנִּי שְׁמֵעָה בְּקוֹלִי תִהְיֶינָה אֲזִינֶיךָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי:
- (ג) אִם־עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדַנִּי מִי יַעֲמֵד:
- (ד) כִּי־עָמַד הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּגְוֶא:
- (ה) קוֹיִתִּי ה' קוֹיִתָּה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֲלִיתִי:
- (ו) נַפְשִׁי לֹאֲדַנִּי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר שְׁמָרִים לְבַקֵּר:
- (ז) יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל־ה' כִּי־עַם־ה' הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְּדוֹת:
- (ח) וְהוּא יַפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

מי שברך לחיילי צה"ל ולאורחים בקו האש

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את חילי צבא הגנה לישראל וכוחות הבטחון וכל האורחים בקו האש, העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו. יתן יי את אויבינו הקמים עלינו נגפים לפניהם. הקדוש ברוך הוא ישמרם מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. ידבר שונאינו תחתיהם ויעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון. ויקים בהם הפתוב: כי יי א-להיכם ההלך עמכם להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם: ונאמר אמן.

מי שברך לשבויים

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב יוסף משה ואהרן דוד ושלמה, הוא יברך וישמר וינצר את אחינו בית ישראל השבויים, בעבוד שאנו מתפללים בעבורם, הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליהם, ישמרם מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם, יוציאם מחשך וצלמות וישיבם מהרה לחיק משפחותיהם, ונאמר אמן.

מי שברך לפצועים

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך וירפא את כל הפצועים מהפגועים ומהמלחמה. הקדוש ברוך הוא ימלא רחמים עליהם להחלימם ולרפאותם ולהחזיקם ולהחיותם, וישלח להם מהרה רפואה שלמה מן השמים לכל אבריהם ולכל גדיהם בתוך שאר חולי ישראל, רפואת הנפש ורפואת הגוף, השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן:

אחינו כל בית ישראל, הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם, ויוציאם מצרה לרוחה, ומאפלה לאורה, ומשעבוד לגאולה, השתא בעגלא ובזמן קריב.